

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

PÁTÁ SEKCE

VĚC SLÁDKOVÁ proti ČESKÉ REPUBLICCE

(stížnost č. 15741/15)

ROZSUDEK

Článek 3 (procesní a hmotněprávní část) • Neúčinné vyšetřování hájitelného tvrzení o špatném zacházení ze strany policistů • Tvrzení neprokázané „nade vší rozumnou pochybnost“, částečně kvůli nedostatkům ve vyšetřování
--

ŠTRASBURK

10. listopadu 2022

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v čl. 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém anglickém znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci Sládková proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Síofra O'Leary, *předsedkyně,*

Mārtiņš Mits,

Lətif Hüseyinov,

Ivana Jelić,

Mattias Guyomar,

Kateřina Šimáčková,

Mykola Gnatovskyy, *soudci,*

a Victor Soloveytchik, *tajemník sekce,*

S ohledem na:

stížnost (č. 15741/15) proti České republice podanou k Soudu podle článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) českou občankou paní Lenkou Sládkovou („stěžovatelka“) dne 25. března 2015;

rozhodnutí oznámit české vládě („vláda“) námitky vznesené na základě článku 3 Úmluvy;

stanoviska účastníků řízení;

po poradě konané dne 4. října 2022,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ÚVOD

1. Projednávaná stížnost se týká špatného zacházení, jemuž byla stěžovatelka údajně vystavena při svém zajištění příslušníky Policie České republiky, a dále neúčinnosti následného vyšetřování vedeného vnitrostátními orgány. Stěžovatelka se dovolávala článků 3 a 13 Úmluvy.

SKUTKOVÝ STAV

2. Stěžovatelka se narodila v roce 1983 a žije v Praze. Před Soudem ji zastupovala Z. Candigliota, advokátka působící v Brně.

3. Vládu zastupoval její zmocněnec V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

4. Skutkové okolnosti případu lze shrnout následovně.

I. UDÁLOSTI Z ÚNORA 2013

5. Dne 18. února 2013 měla stěžovatelka v podnapilém stavu konflikt s číšníkem v pražské restauraci. Číšník zavolal policii, načež se okolo 19:30 hod. na místo dostavila hlídka z místního policejního oddělení Vinohrady složená z J. N. a P. P. a později se k ní připojily dvě pohotovostní motorizované jednotky Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy. Když byla stěžovatelka usazována do policejního auta, poškodila okno, jak dokládaly fotografie pořízené na místě činu a policejní protokol.

6. Ve 20.30 byla stěžovatelka s pouty na rukou a svázanýma nohama převezena na policejní oddělení Nové Město. Vláda uvedla, že na policejní služebně byli v předmětné době přítomni policisté L. D., J. M., L. R., J. Š. a E. M.

Podle úředního záznamu vyhotoveného uvedený den příslušníkem jedné z pohotovostních motorizovaných jednotek byly proti stěžovatelce použity donucovací prostředky, aby jí bylo zabráněno v napadání policistů. Tyto prostředky nezanechaly žádné následky a nadřízený policista jejich použití vyhodnotil jako oprávněné.

Stěžovatelka tvrdila, že s ní policisté přítomní na policejním oddělení Nové Město jednali velmi hrubě a podrobili ji nevhodnému, ponižujícímu a násilnému zacházení, které na jejím těle zanechalo viditelné stopy. Dle svého tvrzení byla škrčena, kvůli čemuž nemohla tři dny dobře mluvit, a následkem spoutání měla několik dní znecitlivělé ruce. Policisté ji také v domnění, že je romského původu, nazvali „černou sviní“ a vyzývali ji, aby jim výměnou za cigaretu ukázala prsa.

7. Poté, co si stěžovatelka začala stěžovat na zdravotní problémy, byla na policejní služebnu přivolána zdravotnická záchraná služba, která však dospěla k závěru, že ošetření stěžovatelky není potřebné. Policejní hlídka sestávající z policisty F. V. a dvou strážníků městské policie, J. R. a M. K., následně převezla stěžovatelku již bez pout na rukou na protialkoholní záchytnou stanici.

8. V ranních hodinách dne 19. února 2013 několik policistů z policejní služebny Nové Město (ze spisu vyplývá, že se jednalo o L. D. a J. M., kteří byli přítomni na služebně i předchozí den, a M. K. jako řidiče) eskortovalo stěžovatelku s pouty na rukou ze záchytné stanice zpět na policejní oddělení. Dle stěžovatelky jí při tom opakovaně vyhrožovali, což jí způsobilo úzkosti a obavy. Stěžovatelce byl již dříve přiznán invalidní důchod kvůli závažné depresivní poruše a úzkosti. Když policisty požádala, aby jí umožnili vzít si léky proti úzkosti, odmítli to a reagovali urážkami a ponižujícími otázkami.

Na policejní služebně stěžovatelka vypověděla, že si kvůli opilosti události předchozího dne nevybavuje a je připravena nahradit způsobenou škodu, načež byla propuštěna.

9. Stěžovatelka tvrdila, že kvůli psychickému traumatu utrpěnému při zadržení výše zmíněnými policisty nebyla schopná navštívit lékaře ihned po svém propuštění.

10. Proto se ke své praktické lékařce dostavila až dne 21. února 2013. Podle lékařské zprávy vystavené toho dne měla modřinu na horním rtu, hematomy na zápěstích, bérkách a kolenou a drobné oděrky kolem kotníků. Pokud jde o stížnosti stěžovatelky na necitlivost a brnění v pažích a bolest v krku, hrtanu a oblasti beder, lékařka neshledala žádné traumatické známky. Podle zprávy stěžovatelka uvedla, že trpí silnou úzkostí, strachem a nočními můrami.

11. Kvůli přetrvávající necitlivosti na zápěstích se stěžovatelka dne 24. února 2013 obrátila na oddělení chirurgie v jedné z pražských nemocnic. Chirurgické vyšetření shledalo povrchové léze na kůži zápěstí, bez hematomů nebo otoků, což mohlo odpovídat dřívějšímu spoutání rukou, a pacientka byla odeslána na neurologické vyšetření.

12. Podle lékařské zprávy ze dne 24. února 2013 neurologické vyšetření odhalilo pohmožděninu na obou zápěstích, ale žádné poškození motorických funkcí; neuroložka rovněž dospěla k závěru, že problémy s citlivostí nebyly charakteristicky rozloženy a ustupují. Celkový neurologický nález byl popsán jako normální.

II. KROKY PODNIKNUTÉ STĚŽOVATELKOU PO PODÁNÍ TRESTNÍHO OZNÁMENÍ

13. Dne 21. února 2013 stěžovatelka podala trestní oznámení na policisty, kteří dne 18. února 2013 vykonávali službu na policejním oddělení Nové Město a kteří ji den poté eskortovali zpět z protialkoholní záchytné stanice. Uvedla v něm, že byla vystavena fyzickým a ponižujícím rasovým útokům, škrčení a nepřiměřenému spoutání rukou a že jí nebylo

umožněno užít léky na úzkost, i když policistům sdělila, že je v invalidním důchodu a léky má u sebe.

Stěžovatelka byla údajně policistou telefonicky poučena, že má trestní oznámení zaslat na adresu v Praze, na níž ve skutečnosti sídlí krajské ředitelství policie. Trestní oznámení proto zaslala na tuto adresu společně s lékařskou zprávou ze dne 21. února 2013, jako adresáta však v hlavičce svého podání označila Generální inspekci bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“).

14. Ze spisu vyplývá, že Odbor vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy postoupil oznámení orgánům nižšího stupně – Obvodním ředitelstvím policie Prahy 1 a 2 – s pokynem, aby prověřily chování zmíněných jim podřízených policistů. Policista F. V. a strážníci městské policie (viz § 7 výše) podle všeho organizačně náleželi pod Obvodní ředitelství policie Prahy 1, které také prověřovalo jejich postup, zatímco policisté z oddělení Nové Město organizačně spadali pod Obvodní ředitelství policie Prahy 2 a jejich postup byl prověřován tímto ředitelstvím.

15. Všichni policisté zapojení do incidentu v jeho různých fázích (většina z nich z prvního dne) na výzvu, aby se vyjádřili k trestnímu oznámení, ve výpovědích datovaných 6. a 27. března 2013 uvedli, že vzhledem k agresivitě stěžovatelky museli během jejího převozu na služebnu Nové Město použít donucovací prostředky a spoutat jí ruce a nohy. Na policejní služebně byla stěžovatelka jednou rukou připoutána k lavičce a její údajné zdravotní potíže (epileptický záchvat) vyloučila zdravotnická záchranná služba, která byla na policejní služebnu přivolána. Stěžovatelka za celou dobu nikdy nepožádala o podání léků. Policisté popřeli jakékoli špatné zacházení, výhrůžky i rasistické poznámky vůči stěžovatelce.

Konkrétně policista L.D., který byl přítomen jak 18., tak 19. února 2013 a byl v trestním oznámení stěžovatelky přímo jmenován, byl dne 12. března 2013 vyslechnut komisařem Odboru vnitřní kontroly Obvodního ředitelství policie Prahy 2. Uvedl, že byl přítomen, když dne 18. února 2013 stěžovatelku přivezla na služebnu Nové Město pohotovostní motorizovaná jednotka. Příslušníci této jednotky podle něj stěžovatelku hlídali, protože se zmítala, křičela a odmítala převoz na protialkoholní záchytnou stanici, zatímco on ji jen čas od času zkontroloval a na zklidnění jí nabídl cigaretu. Následující den obdržel rozkaz eskortovat stěžovatelku ze záchytné stanice zpátky na policejní oddělení; uvedl, že stěžovatelka měla pouta na rukou a během převozu nenastaly žádné potíže. O lécích se nezmiňovala ani ona, ani lékař záchytné stanice.

16. Dne 7. března 2013 vedoucí lékař záchytné stanice vypověděl, že stěžovatelka byla v době svého přijetí na záchytnou stanici dne 18. února 2013 nepřátelská, až agresivní, dechovou zkouškou u ní bylo zjištěno 1,90 ‰ alkoholu v krvi a neprojevovaly se u ní žádné zjevné známky zranění.

17. Zdravotníci ze zdravotnické záchranné služby přivolání na služebnu dne 18. února 2013 vypověděli dne 27. března 2013, že si na nic z těchto událostí nepamatují.

A. Závěry Obvodního ředitelství policie Prahy 1 a 2

18. Podle úředního záznamu vydaného dne 12. března 2013 Odborem vnitřní kontroly Obvodního ředitelství policie Prahy 2 byly záznamy z bezpečnostních kamer z policejní služebny vyžádané dne 7. března 2013 tou dobou již smazány a pokusy kontaktovat číšníka z předmětné restaurace nebyly úspěšné.

19. Ve zprávách odborů vnitřní kontroly obou obvodních ředitelství policie vydaných ve dnech 28. března a 8. dubna 2013 se navrhovalo, aby stížnost stěžovatelky byla posouzena jako zjevně nedůvodná. Předmětné události byly v těchto zprávách popsány stejně jako ve výpovědích policistů přítomných v různých fázích incidentu, zejména prvního dne (viz § 15 výše), a ve vyjádření lékaře záchytné stanice (viz § 16 výše). Druhá zpráva obsahovala také rekapitulaci výpovědi J. M. přítomného v oba dny, podle níž stěžovatelka na policejní služebně

dne 18. února 2013 odmítla podstoupit dechovou zkoušku a během eskortování dne 19. února 2013 si stěžovala, že trpí depresemi a úzkostí, a byla extrémně rozrušená kvůli možným následkům svého chování z předchozího dne. O podání léků ale nepožádala. Zpráva dále konstatovala, že záznamy z bezpečnostních kamer ze služebny Nové Město byly dne 7. března 2013 již smazány (viz § 18 výše).

Obě zprávy došly k závěru, že vyšetřování neprokázalo žádné stěžovatelkou popisované nevhodné chování ze strany policistů. Stěžovatelka sama přiznala (viz § 8 výše *in fine*), že si na předmětné události nepamatuje. Hodnověrnost jejích tvrzení zpochybňoval fakt, že byla v podnapilém stavu, zatímco tvrzení zakročujících policistů byla ve vzájemném souladu, navíc podpořená osobami, jichž se oznámení přímo netýkalo. Drobná zranění zmíněná v lékařské zprávě mohla být způsobena donucovacími prostředky použitými k překonání aktivního odporu stěžovatelky a jejím intenzivním úsilím vyprostit ruce z pout.

20. Stěžovatelka byla přípisem Obvodního ředitelství policie Prahy 1 ze dne 28. března 2013 a Obvodního ředitelství policie Prahy 2 ze dne 8. dubna 2013 vyrozuměna, že její stížnost posouzená dle § 175 odst. 5 správního řádu byla shledána nedůvodnou. Konstatovalo se v nich, že výpovědi zúčastněných policistů, lékařů záchranné služby i záchytné stanice ani materiály v policejním spisu neprokázaly ze strany příslušníků policejních oddělení Vinohrady a Nové Město nevhodné chování.

B. Závěry Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy

21. Policejní komisař Odboru vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy prověřoval především chování policistů příslušejících k pohotovostním motorizovaným jednotkám tohoto ředitelství, kteří byli incidentu přítomni (viz § 5 výše).

22. Dne 6. března 2013 zastupující velitel jedné z těchto jednotek, který se k ní připojil dne 18. února 2013 na služebně Nové Město, vypověděl, že stěžovatelka byla buď netečná, nebo vysoce agresivní, a že všichni policisté se chovali profesionálně. Vnitřní kontrola jejich postupu neodhalila žádné nedostatky, přičemž popis události předestřený stěžovatelkou se jevil jako nepravděpodobný.

23. Dne 6. března 2013 vyslechl komisař členy hlídky policejního oddělení Vinohrady J. N. a P. P., kteří dorazili do restaurace jako první (viz § 5 výše). Ti vypověděli, že stěžovatelka byla opilá a agresivní a nereagovala na žádné výzvy; proto proti ní byla použita donucovací opatření, ale bez jakékoli formy špatného zacházení. Pracovník záchranné služby přivolaný na policejní služebnu dospěl k závěru, že stěžovatelka zdravotní potíže jen předstírá a ve skutečnosti žádnou újmu neutrpěla.

24. Na základě žádosti výše zmíněného zastupujícího velitele ze dne 5. března 2013 podali dva členové motorizované pohotovostní jednotky k událostem ze dne 18. února 2013 písemné vyjádření datované dne 10. března 2013. Oba uvedli, že stěžovatelka byla při jejich příjezdu opilá a agresivní, prala se, plivala a napadala policisty a ignorovala veškeré výzvy. Zdravotní potíže podle nich pouze předstírala, což potvrdil i pracovník záchranné služby přivolaný na policejní služebnu, a o žádných lécích se nezmiňovala. Policisté odmítli, že by kterýkoli z přítomných příslušníků policie stěžovatelku urážel nebo se jí vysmíval.

25. Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy se dne 9. dubna 2013 vyjádřilo ke stížnosti stěžovatelky na nevhodné chování členů jeho motorizované jednotky. Uvedlo, že dne 18. února 2013 byla stěžovatelka podnapilá, agresivní a neslušná vůči policistům a odmítala opustit restauraci. Při nastupování do policejního vozu vykopla okno. Kvůli jejímu agresivnímu chování byla o převoz na policejní služebnu Nové Město požádána motorizovaná policejní jednotka z Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy. Donucovací prostředky byly užity zákonným způsobem, plně v souladu s § 53 odst. 1 zákona o policii (viz § 37 níže). Pracovník záchranné služby přivolaný na policejní stanici nepovažoval za nutné stěžovatelku ošetřit nebo

ji převézt do nemocničního zařízení. Žádný z úředních záznamů nebo výpovědí zakročujících policistů či vedoucího lékaře protialkoholní záchytné stanice (viz § 16 výše) tvrzení uvedená ve stížnosti nepodporoval. Bylo tedy uzavřeno, že příslušníci pohotovostní jednotky situaci vyhodnotili správně a reagovali na ni vhodným způsobem.

C. Další vývoj řízení

26. Dne 17. dubna 2013 zaslala stěžovatelka své trestní oznámením e-mailem přímo GIBS. Dne 23. dubna 2013 ho GIBS postoupila Krajskému ředitelství policie hl. m. Prahy.

27. Dne 4. prosince 2013 státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze vyrozuměl stěžovatelku o vyřízení její stížnosti, jíž brojila proti tomu, že GIBS její oznámení ze dne 17. dubna 2013 pouze postoupila namísto toho, aby jej sama prošetřila. Státní zástupce uvedl, že podání bylo vyhodnoceno jako stížnost na nevhodné chování ze strany policistů a na základě § 175 správního řádu bylo bezodkladně postoupeno příslušnému policejnímu orgánu, tj. Krajskému ředitelství policie hl. m. Prahy (viz § 38 níže).

28. Dne 5. února 2014 podala stěžovatelka ústavní stížnost, jíž napadla postup státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze i GIBS. Dovolávala se článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní i procesní části a článku 13. Tvrdila, že byla ze strany policistů podrobena nelidskému a ponižujícímu zacházení a že její trestní oznámení neprošetřil nezávislý orgán, tj. GIBS. Vyšetřování vedené policií bylo navíc nedostatečné, protože stěžovatelka nebyla vyslechnuta, nedošlo k vyhodnocení lékařských zpráv ani prověření záznamů bezpečnostních kamer z policejní služebny.

29. Ústavní soud usnesením sp. zn. II. ÚS 453/14 ze dne 23. září 2014 odmítl ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou, neboť postup GIBS neshledal protiústavním. Navíc jestliže stěžovatelka nesouhlasila s vyrozuměním státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze, měla možnost požádat o přezkoumání nejbližší vyšší státní zastupitelství. Pokud šlo o tvrzené špatné zacházení, Ústavní soud dospěl k závěru, že popis incidentu podaný stěžovatelkou nebyl během šetření ničím potvrzen. Usnesení bylo doručeno advokátovi stěžovatelky dne 25. září 2014.

III. ŘÍZENÍ O NÁHRADĚ ŠKODY

30. Dne 29. dubna 2013 uplatnila stěžovatelka u Ministerstva vnitra na základě zákona č. 82/1998 Sb. nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou tvrzeným špatným zacházením.

31. Dne 27. září 2013 ministerstvo posoudilo její žádost jako neopodstatněnou. Dospělo k závěru, že stěžovatelka byla podnapilá a během incidentu se chovala agresivně a že si zranění na rukou a nohou způsobila sama. Ministerstvo odkázalo na vlastní vyjádření stěžovatelky ze dne 19. února 2013, že si na události kvůli opilosti nepamatuje. Ministerstvo rovněž konstatovalo, že záznamy z bezpečnostní kamery se po třiceti dnech automaticky mažou a jejich prověření si před uplynutím této doby nikdo nevyžádal.

RELEVANTNÍ PRÁVNÍ RÁMEC

I. ZÁKON O GENERÁLNÍ INSPEKCI BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ (ZÁKON Č. 341/2011 SB.; ÚČINNÝ OD 23. LISTOPADU 2011)

32. Podle ustanovení § 1 je GIBS ozbrojeným bezpečnostním sborem, v jehož čele stojí ředitel. Ředitele jmenuje a odvolává na návrh vlády a po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech bezpečnosti předseda vlády, jemuž je ředitel z výkonu své funkce odpovědný. GIBS je organizační složkou státu a účetní jednotkou, jejíž příjmy a výdaje tvoří samostatnou kapitolu státního rozpočtu.

33. Ustanovení § 2 stanoví, že úkolem GIBS je vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník policie, a tento trestný čin vyšetřovat.

II. ZÁKON O TRESTNÍM ŘÍZENÍ SOUDNÍM (TRESTNÍ ŘÁD, ZÁKON Č. 141/1961 SB.) VE ZNĚNÍ ÚČINNÉM V ROZHODNÉ DOBĚ

34. Podle § 158 odst. 1 tohoto zákona byl policejní orgán povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele.

35. Podle § 158 odst. 12 bylo-li při prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, zjištěno, že příslušnou k řízení je Generální inspekce bezpečnostních sborů, policejní orgán ji o předmětu šetření neprodleně vyrozuměl a věc jí předal.

36. Podle § 159a odst. 1 nešlo-li ve věci o podezření z trestného činu, státní zástupce nebo policejní orgán věc odložili usnesením, jestliže nebylo na místě vyřídit věc jinak (např. odevzdáním věci příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání).

III. ZÁKON O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY (ZÁKON Č. 273/2008 SB.) VE ZNĚNÍ ÚČINNÉM V ROZHODNÉ DOBĚ

37. Podle § 53 odst. 1 a 3 tohoto zákona byl policista oprávněn použít donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku a zvolit donucovací prostředek, který umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje. Podle § 53 odst. 5 byl policista při použití donucovacího prostředku povinen dbát na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

IV. SPRÁVNÍ ŘÁD (ZÁKON Č. 500/2004 SB.) VE ZNĚNÍ ÚČINNÉM V ROZHODNÉ DOBĚ

38. Podle § 175 odst. 1 tohoto zákona měly dotčené osoby právo obracet se na správní orgány se stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu, neposkytoval-li tento zákon jiný prostředek ochrany.

39. Podle § 175 odst. 5 musela být stížnost vyřízena do 60 dnů ode dne jejího doručení správnímu orgánu příslušnému k jejímu vyřízení.

40. Podle § 175 odst. 7 měl-li stěžovatel za to, že stížnost, kterou podal u příslušného správního orgánu, nebyla řádně vyřízena, mohl požádat nadřízený správní orgán, aby přešetřil způsob vyřízení stížnosti.

RELEVANTNÍ MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY

ZPRÁVY EVROPSKÉHO VÝBORU PRO ZABRÁNĚNÍ MUČENÍ A NELIDSKÉMU ČI PONIŽUJÍCÍMU ZACHÁZENÍ NEBO TRESTÁNÍ („CPT“)

A. Zpráva ze dne 31. března 2015 (CPT/Inf (2015) 18)

41. Dne 17. prosince 2014 byla zveřejněna zpráva CPT o pravidelné návštěvě České republiky ve dnech 1. až 10. dubna 2014. Zpráva obsahovala následující část:

„A. Policejní zajištění

...

2. Špatné zacházení

9. Většina osob dotazovaných delegací, které byly – nebo byly v poslední době – zadrženy policií, uvedla, že s nimi bylo ze strany policistů slušně zacházeno.

Nicméně bylo zaznamenáno několik obvinění od zadržených osob, že byly v době zatčení podrobeny nadměrnému používání síly (i když dotyčná osoba údajně neprojevovala žádný odpor nebo poté, co již byla pod kontrolou). Některé osoby si rovněž stěžovaly na příliš těsné spoutání po zatčení. Dále bylo získáno několik obvinění ze špatného fyzického zacházení (například facky, rány pěstí, kopance a rány obuškem) a vyhrožování tímto zacházením během vyšetřování, zřejmě jako pokus o vynucení přiznání.

V několika případech byla získaná obvinění doložena lékařským důkazem. Například jedna osoba dotazovaná delegací vypověděla, že během zatýkání ji policisté přinutili lehnout si tvář k zemi, a když ji spoutávali, stočili ji paže za zády tak, že jí vážně poranili loket. Podle jejího osobního lékařského záznamu měla po přijetí do vazební věznice dotyčná osoba opuchlý pravý loket s omezenou hybností pravého předloktí. Byla přemístěna do nemocnice, kde byla diagnostikována nedislokovaná epikondylární fraktura pravé kosti loketní.

Dále delegace vyslechla několik popisů slovního napadení, včetně rasistické/xenofobní povahy, ze strany policistů během zatýkání a/nebo během policejního vyšetřování.

Ve světle výše uvedených zjištění musí Výbor CPT znovu doporučit, aby policistům v České republice bylo pravidelně a vhodným způsobem připomínáno, že jakýkoliv druh špatného zacházení – včetně výhrůžek, slovního napadení a rasistických/xenofobních poznámek – vůči zadrženým osobám je neprofesionální a nezákonný a bude adekvátně potrestán. Dále by mělo být policistům vysvětleno, zejména ve formě dalšího školení, že by při zatýkání nemělo být použito více síly, než je vyložene nezbytné, a že není možno nijak ospravedlnit bití zadržených osob, ve chvíli kdy jsou již pod kontrolou. Jestliže je považováno za nezbytné v době zatýkání nebo v pozdější fázi osobu spoutat, neměla by být pouta za žádných okolností nadměrně těsná a měla by být použita pouze po nezbytně dlouhou dobu.

10. Další účinný prostředek prevence špatného zacházení ze strany policie spočívá v efektivním vyšetřování obvinění ze špatného policejního zacházení ze strany oprávněných orgánů. V tomto ohledu vítá Výbor CPT ustanovení Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) dne 1. ledna 2012 jakožto nezávislého orgánu odpovědného za vyšetřování trestných činů spáchaných členy policie, vězeňských a celních služeb, a rovněž v některých případech občanskými zaměstnanci dříve uvedených služeb. Ředitel GIBS podává hlášení přímo předsedovi vlády (který je rovněž oprávněn jej jmenovat a z funkce odvolat).“

B. Zpráva ze dne 4. července 2019 (CPT/Inf (2019) 23)

42. Dne 4. července 2019 byla zveřejněna zpráva CPT o pravidelné návštěvě České republiky ve dnech 2. až 11. října 2018. Zpráva mimo jiné uváděla:

„A. Policie

...

Špatné zacházení

10. Převážná většina osob, s nimiž delegace CPT hovořila, které byly – nebo v nedávné době byly – v policejní vazbě, nevzniesla žádné stížnosti na špatné zacházení ze strany policie. Naopak několik z nich mělo kladné poznámky ke způsobu, jakým s nimi příslušníci policie zacházeli.

Delegace však zaznamenala několik tvrzení o nadměrném používání síly, jako je např. fackování, kopání a údery obuškem, během zadržení (i když dotyčná osoba nevzdorovala nebo poté, co již byla pod kontrolou). Dále se delegace setkala s několika osobami, které si stěžovaly na nepřiměřeně těsné a bolestivé poutání po svém zadržení. Delegace vyslechla také několik obvinění z verbálního urážení, včetně rasistické/xenofobní povahy, zadržených osob policisty, v době zadržení nebo při policejním výslechu.

CPT opakuje své doporučení, aby policistům v celé České republice bylo připomenuto, že jakákoli forma špatného zacházení (včetně hrozeb, verbálních urážek a rasistických/xenofobních poznámek) se zadrženými osobami je neprofesionální a nezákonná a bude odpovídajícím způsobem trestána. Dále by mělo být policistům objasněno, a to zejména prostřednictvím průběžného školení, že při provádění zadržení nesmí být použito více síly, než je nezbytně nutné, a že nemůže existovat žádné ospravedlnění pro napadání zadržené osoby, jakmile je pod kontrolou. Tam, kde je považováno za nezbytné, aby byl člověk při zadržování nebo později poután, nesmí být pouta za žádných okolností příliš těsná a smí být používána pouze po nezbytně nutnou dobu.“

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

43. Stěžovatelka namítala, že během svého pobytu na policejním oddělení Nové Město a během převozu z protialkoholní záchytné stanice zpět na tutéž policejní služebnu byla vystavena špatnému zacházení. Dále namítala absenci účinného vyšetřování v tomto ohledu. Dovolávala se článku 3 Úmluvy, který zní:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

A. K přijatelnosti

1. K použitelnosti článku 3 Úmluvy

44. Vláda připustila, že popis událostí podaný stěžovatelkou mohl vyvolat podezření z porušení článku 3. Důkladné šetření a vnitrostátní vyšetřování však podle jejího názoru prokázala, že četná tvrzení stěžovatelky byla nepodložená, nebo minimálně pochybná, a nebyla dosažena úroveň závažnosti požadovaná článkem 3.

45. Stěžovatelka připustila, že její zranění byla spíše lehká, ale zdůraznila emocionální útrapy způsobené výhrůžkami, urážkami a odepřením léků a tvrdila, že chování policistů jí způsobilo psychické trauma a zhoršilo dlouhodobou úzkostnou poruchu. Namítala, že chování, které by za běžných okolností nedosahovalo minimální úrovně závažnosti, mohlo vzhledem k jejímu zvlášť zranitelnému postavení v projednávané věci znamenat špatné zacházení.

46. Soud tak považuje za nezbytné nejprve rozhodnout o otázce použitelnosti článku 3 Úmluvy na skutkové okolnosti projednávané věci.

47. Příslušné zásady týkající se minimálního stupně závažnosti, jehož musí špatné zacházení dosáhnout, aby došlo k porušení článku 3, jsou shrnuty ve věci *Bouyid proti Belgii* (č. 23380/09, rozsudek velkého senátu ze dne 28. září 2015, § 82–88 a 101 a odkazy tam uvedené), jakož i *Castellani proti Francii* (č. 43207/16, rozsudek ze dne 30. dubna 2020, § 53 a 66) a *Pranjić-M-Lukić proti Bosně a Hercegovině* (č. 4938/16, rozsudek ze dne 2. června 2020, § 73 a 82).

48. Pro účely projednávané věci Soud především poznamenává, že špatné zacházení dosahující minimálního stupně závažnosti vede obvykle ke vzniku tělesné újmy nebo intenzivních fyzických nebo duševních útrap. Duševní útrapy mohou být způsobeny rovněž zásadním porušením lidské důstojnosti v době, kdy je osoba zbavena svobody a podrobena výslechu nebo fyzickému zákroku ze strany policistů. Zásah do tělesné integrity může být způsoben mimo jiné odmítnutím podání léků, které osoba zbavená svobody naléhavě potřebuje. Souběh nebo těsná časová návaznost takových situací mohou útrapy dotčené osoby zvýšit a dosáhnout minimální úrovně závažnosti požadované pro naplnění definice špatného zacházení zakázaného článkem 3 Úmluvy.

49. Soud připomíná, že je-li stěžovatel pod kontrolou představitelů státní moci, hodnocení Soudu se při rozhodování o tom, zda stížností nastolená otázka spadá do působnosti článku 3 Úmluvy, zaměřuje spíše na otázku nezbytnosti zacházení, jemuž byl stěžovatel podroben, než jeho závažnosti. Není-li namítané zacházení posouzeno jako zcela nezbytné, představuje vždy ponižující zacházení, a tedy porušení článku 3 Úmluvy (viz *Bouyid*, cit. výše, § 100–101 a 111–112, a rovněž § 45 a 47). Soud bere na vědomí námitku vlády stran použitelnosti článku 3 v jeho hmotněprávní části (viz např. *Perkov proti Chorvatsku*, č. 33754/16, dosud nepravomocný rozsudek ze dne 30. září 2022, § 31–32). V tomto ohledu Soud opakuje, že pojem „hájitelného tvrzení“ nemůže být ztotožňován se závěrem o porušení článku 3 v jeho hmotněprávní části. Hájitelné tvrzení vyžaduje pouze existenci důvodného podezření, že se stěžovatelem bylo ze strany policie nebo jiného vnitrostátního orgánu špatně zacházeno (srov. *Assenov a ostatní proti Bulharsku*, č. 24760/94, rozsudek ze dne 28. října 1998, § 101 a 102; *Durđević proti Chorvatsku*, č. 52442/09, rozsudek ze dne 19. července 2011, § 86 (výňatky)).

50. V projednávané věci je nesporné, že policisté užili proti stěžovatelce – která byla v důsledku své opilosti ve zranitelném postavení – fyzickou sílu a způsobili jí několik lehkých zranění, která jsou popsána v lékařské zprávě (viz § 10 výše). Stěžovatelka byla podle všeho na policejní služebně spoutána na ruku a nohu a připoutána k lavičce (viz § 15 výše). Následující den ji přijeli ze záchytné stanice vyzvednout v policejním autě titíž policisté, kteří s ní den předtím na policejním oddělení údajně špatně zacházeli. K tomu je třeba přičíst tvrzené rasistické a ponižující poznámky na adresu stěžovatelky, která si údajně ani nemohla vzít předepsané léky (anxiolytika).

51. S ohledem na výše uvedené má Soud za to, že námitka vlády týkající se nedosažení prahu požadovaného pro použití článku 3 Úmluvy nastoluje otázky, které jsou úzce spojeny s odůvodněností hmotněprávní stížnostní námitky (viz *Perkov*, cit. výše, § 32). Uzavírá tedy, že tato námitka musí být spojena s posouzením odůvodněnosti stížnosti.

2. K námitce vlády o nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy

52. Vláda tvrdila, že případný exces mohl nastat pouze v důsledku nedbalosti policistů při plnění jejich povinností a nedosáhl stupně závažnosti požadovaného článkem 3. Stát proto neměl povinnost stíhat chování policistů jako trestný čin a případná újma způsobená stěžovatelce mohla být nahrazena kompenzačním prostředkem nápravy. Stěžovatelka však takový prostředek nápravy nevyužila, neboť se neobrátila na soud poté, co Ministerstvo vnitra její nárok podle zákona č. 82/1998 Sb. zamítlo (viz § 31 výše).

53. Stěžovatelka poukázala na judikaturu Soudu, podle níž řízení, které mohlo vést pouze k přiznání kompenzace ze strany státu, nesplňuje procesní požadavky článku 3 (citovala přitom věc *Krastanov proti Bulharsku*, č. 50222/99, rozsudek ze dne 30. září 2004, § 60; a *Kopylov proti Rusku*, č. 3933/04, rozsudek ze dne 29. července 2010, § 130). V projednávané věci stěžovatelka nepodala občanskoprávní žalobu podle zákona č. 82/1998 Sb., protože jejím cílem nebyla na prvním místě náhrada újmy, ale potrestání policistů zodpovědných za špatné zacházení s ní. Za tímto účelem podala trestní oznámení, které později zaslala přímo GIBS, následně požádala státního zástupce o dozor nad vyšetřováním a nakonec podala ústavní stížnost, čímž využila veškeré prostředky nápravy způsobilé zajistit účinné vyšetřování (odkázala *mutatis mutandis* na věc *Eremiášová a Pechová proti České republice*, č. 23944/04, rozsudek ze dne 16. února 2012).

54. Podle ustálené judikatury Soudu v případech, kde jedinec disponuje hájitelným tvrzením podle článku 3 Úmluvy, vyžaduje pojem účinného prostředku nápravy – na straně státu – důkladné a účinné vyšetření, jež může vést k identifikaci a potrestání odpovědných osob. Řízení, které může vést pouze k přiznání odškodnění, jež má stát zaplatit, ale nikoliv k potrestání osob odpovědných za špatné zacházení, nelze v případech úmyslného špatného zacházení s osobami, které se nacházejí v moci zástupců státu, považovat za prostředek splňující procesní požadavek článku 3 (viz např. *Mocanu a ostatní proti Rumunsku*, č. 10865/09 a 2 další, rozsudek velkého senátu ze dne 17. září 2014, § 227 (výňatky); *R. R. a R. D. proti Slovensku*, č. 20649/18, rozsudek ze dne 1. září 2020, § 127).

55. S ohledem na závěr, že stěžovatelka disponuje hájitelným tvrzením podle článku 3 (viz § 50–51 výše), není občanskoprávní řízení o náhradě škody podle zákona č. 82/1998 Sb. účinným prostředkem nápravy, který by bylo nutné ve vztahu ke stížnostní námitce stěžovatelky na poli článku 3 vyčerpat coby dostupný prostředek nápravy (viz *Kummer proti České republice*, č. 32133/11, rozsudek ze dne 25. července 2013, § 47).

56. Námitku vlády Soud proto zamítá.

57. Soud dále konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ani nepřijatelná z jiných důvodů uvedených v článku 35 Úmluvy. Proto musí být prohlášena za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. Procesní část článku 3 Úmluvy

a) Stěžovatelka

58. Stěžovatelka nesouhlasila s tvrzením vlády, že v projednávané věci nebyl nutný trestní postih chování policistů, jež nebylo úmyslné. Zda měli být policisté trestně stíháni či nikoli, mohlo být podle ní rozhodnuto pouze na základě účinného vyšetřování.

59. Vyšetřování provedené v projednávané věci však trpělo několika nedostatky, z nichž nejzávažnějším bylo nezajištění záznamů z bezpečnostní kamery z policejní služebny ještě před jejich smazáním. Stěžovatelka v té souvislosti poukázala na to, že podle tvrzení policie byly záznamy přemazány již dne 7. března 2013, zatímco Ministerstvo vnitra uvedlo, že se automaticky mažou po třiceti dnech (viz § 31 výše). Tvrdila, že vnitrostátní orgány neprojevily o zajištění předmětných záznamů opravdový zájem, přestože by představovaly jediný přímý a objektivní důkaz o tom, co se skutečně stalo.

60. Dalším závažným nedostatkem podle stěžovatelky bylo, že i když její trestní oznámení jasně poukazovalo na možné porušení článku 3, nebylo postoupeno na GIBS a namísto toho šetřila incident policie, tedy kolegové zakročujících policistů. V této souvislosti tvrdila, že jakékoli tvrzení o špatném zacházení ze strany policistů mělo být od počátku vyšetřováno GIBS a že nemělo být v kompetenci policie posuzovat, zda jsou tvrzení důvodná

či nikoli. Stěžovatelka v každém případě pochybovala i o nezávislosti a nestrannosti GIBS s ohledem na skutečnost, že tento orgán převzal prakticky všechny zaměstnance dřívější Inspekce policie, jež byla zrušena po zjištění, že nesplňuje požadavky článku 3 (stěžovatelka odkázala na věc *Kummer*, cit. výše, § 85–86).

61. Stěžovatelka dále namítala, že policejní vyšetřování postrádalo potřebnou rychlost, jelikož mezi podáním jejího trestního oznámení dne 21. února 2013 a vyžádáním záznamů z bezpečnostní kamery dne 7. března 2013, resp. získáním výpovědí dotčených policistů, zejména L. D. a J. M. dne 12. března 2013, byly dlouhé prodlevy. V této souvislosti poznamenala, že neviní všechny policisty, s nimiž přišla během incidentu do styku, ale pouze tři z nich, kteří se podíleli na špatném zacházení s ní na policejním oddělení Nové Město a kteří ji vezli zpět ze záchytné stanice. Jelikož špatnému zacházení s ní nebyl přítomen nikdo další, výpovědi řady dalších policistů a jiných osob nebyly s to objasnit skutkové okolnosti nebo vyvrátit její tvrzení.

62. Stěžovatelka dále tvrdila, že státní orgány neučinily vše, co bylo objektivně možné. Zejména ji nevyslechly ohledně podrobností incidentu, aby prověřily její hodnověrnost, ani ji nevyzvaly k podstoupení psychologického nebo psychiatrického vyšetření a ignorovaly lékařské zprávy, jež sama předložila.

b) Vláda

63. Vláda s odkazem na zásady formulované v judikatuře Soudu (citovala mimo jiné věci *Dushka proti Ukrajině*, č. 29175/04, rozsudek ze dne 3. února 2011, § 56–58; *Igars proti Lotyšsku*, č. 11682/03, rozhodnutí ze dne 5. února 2013; *Korobov a ostatní proti Estonsku*, č. 10195/08, rozsudek ze dne 28. března 2013; a *Svoboda a ostatní proti České republice*, č. 43442/11, rozhodnutí ze dne 4. února 2014) uvedla, že článek 3 nepožaduje po státech zahájení trestního vyšetřování pokaždé, když jednotlivec podá stížnost na špatné zacházení. V oblasti policejního násilí procesní část článku 3 vyžaduje, aby státy stíhaly pouze případy, kdy je státním orgánům předloženo hájitelné tvrzení vyvolávající důvodné podezření, že jednání policie dosáhlo minimálního prahu závažnosti pro špatné zacházení tímto ustanovením zakázané.

64. V projednávané věci však nikdy nevzniklo důvodné podezření, že byl některým z policistů spáchán trestný čin. Vláda tedy tvrdila, že jelikož stěžovatelka nepředložila vnitrostátním orgánům hájitelné tvrzení (viz § 82 výše), účinnost, nezávislost a nestrannost následného vyšetřování neměla být posuzována ve světle procesních požadavků článku 3. Proto bylo akceptovatelné, že oznámení stěžovatelky prošetřily odbory vnitřní policejní kontroly podle § 158 odst. 1 trestního řádu (viz § 34 výše), i když tyto orgány nesplňovaly požadavek nezávislosti. Protože předběžné prověření oznámení stěžovatelky neodhalilo žádnou skutečnost, která by odůvodnila trestní vyšetřování podle § 158 odst. 12 tohoto zákona (viz § 35 výše), nebylo nutné, aby věc šetřila GIBS. Vláda tvrdila, že pokud by předběžné šetření přineslo podezření, že byl spáchán trestný čin, věc by byla postoupena GIBS podle § 158 odst. 12 trestního řádu.

65. Vláda dále konstatovala, že stěžovatelka podala trestní oznámení až dne 21. února 2013, tedy dva nebo tři dny po incidentu, a že lékařské zprávy, s výjimkou té úplně první, byly vystaveny ještě později. Dle názoru vlády nevznikly při šetření jejího oznámení žádné průtahy, protože prověřování započalo dne 6. března 2013 a záznamy z bezpečnostní kamery z policejní služebny Nové Město byly vyžádány hned následující den. To však již byly automaticky přepsány z důvodu omezené kapacity média pro ukládání dat, přičemž doba uchovávání záznamů z chodeb a kanceláří policejních služeben nebyla žádným předpisem upravena. V každém případě by dané záznamy nepokryly veškeré předmětné incidenty, mimo jiné také s ohledem na skutečnost, že by neobsahovaly zvukovou stopu.

c) Hodnocení Soudu

66. Soud znovu připomíná, že článek 3 Úmluvy vyžaduje, aby orgány šetřily tvrzení o špatném zacházení, pokud jsou „hájitelná“ a „vyvolávají důvodné podezření“ (viz *Gök a Güler proti Turecku*, č. 74307/01, rozsudek ze dne 28. července 2009, § 38; *Tadić proti Chorvatsku*, č. 10633/15, rozsudek ze dne 23. listopadu 2017, § 67). Vyšetřování musí být způsobilé vést ke zjištění totožnosti odpovědných osob a jejich potrestání. Státní orgány musejí vždy učinit vážný pokus zjistit, co se stalo, a neměly by vyšetřování uzavírat nebo vydávat rozhodnutí na základě unáhlených či neodůvodněných závěrů (viz *Assenov a ostatní proti Bulharsku*, č. 24760/94, rozsudek ze dne 28. října 1998, § 102 a násl.; *Bouyid*, cit. výše, § 123). Jsou povinny podniknout veškeré přiměřené kroky, které se jim nabízí, k zajištění důkazů týkajících se incidentu, včetně výpovědí očitých svědků a forenzních důkazů (viz např. *Tanrikulu proti Turecku*, č. 23763/94, rozsudek velkého senátu ze dne 8. července 1999, § 104 a násl.).

67. Aby bylo vyšetřování požadované článkem 3 účinné, musí být navíc osoby, které za něj nesou odpovědnost a které jej fakticky provádí, nezávislé a nestranné po právní stránce i v praxi. To vyžaduje nejen absenci jakékoli hierarchické nebo institucionální vazby na osoby, které jsou do incidentu zapojeny, ale rovněž praktickou nezávislost (viz *Najafli proti Ázerbájdžánu*, č. 2594/07, rozsudek ze dne 2. října 2012, § 52; *Layijov proti Ázerbájdžánu*, č. 22062/07, rozsudek ze dne 10. dubna 2014, § 55).

68. Soud zkraje konstatuje, že oznámení stěžovatelky byla s ohledem na řadu skutkových prvků vztahujících se k incidentu hájitelná. Její oznámení podané k vnitrostátním orgánům směřující proti policistům, kteří byli dne 18. února 2013 na příslušném policejním oddělení ve službě a kteří ji následujícího dne vezli z protialkoholní záchytné stanice, skutečně obsahovala dostatečné množství konkrétních informací o povaze tvrzeného špatného zacházení a bylo podpořeno lékařskou zprávou ze dne 21. února 2013 (viz § 13 výše). Podle názoru Soudu proto byly státní orgány povinny provést účinné vyšetřování. Soud je v této souvislosti přesvědčen, že hájitelný charakter oznámení stěžovatelky dokládá i skutečnost, že k incidentu bylo vyslechnuto nebo vyzváno k vyjádření vícero policistů (podle tvrzení vlády 14 – viz § 78 níže).

69. Soud dále konstatuje, že prověření trestního oznámení stěžovatelky se věnovalo několik odborů vnitřní policejní kontroly coby součástí různých ředitelství, k nimž dotčení policisté organizačně náleželi (viz § 14 a 21 výše). Ponechá-li Soud stranou otázku nezávislosti a nestrannosti interního policejního vyšetřování, konstatuje, že závěry tohoto vyšetřování vycházely výlučně z výpovědí policistů policejního oddělení Nové Město, kteří byli přítomni v oba dny a které stěžovatelka ze špatného zacházení přímo obvinila (viz zejména výpovědi L. D. a J. M. citované v § 15 a 19 výše), a policistů jiných útvarů, kteří s ní přišli do kontaktu pouze dne 18. února 2013.

70. Verze událostí předložená policisty byla nekriticky přijata a považována za dostačující pro závěr, že stěžovatelka byla agresivní a kladla odpor a že síla použitá proti ní byla opodstatněná, aniž by bylo zvažováno, zda byla použita síla přiměřená okolnostem případu, konkrétně zda byla nezbytná, nebo excesivní. V tomto ohledu nebyl vyžádán lékařský posudek a stěžovatelku nikdo nevyslechl (viz *mutatis mutandis* věc *Tadić*, cit. výše, § 69).

71. Soud v této souvislosti považuje za problematické, že za situace, kdy stěžovatelka namítala, že jí byly odeprény léky a že byla vystavena ponižujícím a rasistickým poznámkám (o nichž vláda připustila, že pokud by k nim skutečně došlo, byly by nepřijatelné – viz § 82 níže), a tvrdila, že utrpěla psychické trauma, nebyla do vyšetřování svého oznámení žádným způsobem zapojena. Ve spisu není žádná zmínka o tom, že by policie podnikla jakákoli opatření k ověření hodnověrnosti stěžovatelky (viz *mutatis mutandis* věc *B.V. proti Belgii*, č. 61030/08, rozsudek ze dne 2. května 2017, § 67) nebo její verze událostí. Stěžovatelku skutečně nikdo

nevyslechl, nepožádal ji o podrobnější popis skutkového stavu ani ji nekonfrontoval s výpověďmi dotčených policistů. Přestože svému praktickému lékaři tvrdila, že trpí silnou úzkostí, strachem a nočními můrami, nebyla vyzvána, aby si své údajné psychické problémy nechala potvrdit specialistou (viz § 10 výše).

72. Soud dále konstatuje, že stěžovatelka podala své trestní oznámení dne 27. února 2013, tedy tři dny po incidentu (viz § 5 a 13 výše), a že záznamy z bezpečnostních kamer byly smazány dne 7. března 2013 (viz § 18 a 19 výše). Tato skutečnost představuje další okolnost dokládající, že šetření nebylo provedeno s řádnou péčí: vyšetřující orgány měly dostatek času tento důkaz zajistit, ale neučinily tak.

73. Soud v této souvislosti připomíná, že státní orgány jsou podle článku 3 Úmluvy povinny činit nezbytná opatření k posouzení věrohodnosti předložených tvrzení a objasnění okolností případu (viz *B. V. proti Belgii*, cit. výše, § 66). To podle názoru Soudu znamená, že obdrží-li státní orgány na první pohled hájitelné tvrzení, i když formálně neúplné, měly by údajné oběti také poskytnout součinnost a zajistit její účast na jeho následném vyšetřování.

74. Povaha a úroveň zkoumání, které splňují minimální požadavky na účinnost vyšetřování, závisí na okolnostech dané věci (viz *Armani Da Silva proti Spojenému království*, č. 5878/08, rozsudek velkého senátu ze dne 30. března 2016, § 234). Soud má za to, že je-li v případě, tak jako v nyní projednávané věci, předloženo „hájitelné tvrzení“ o špatném zacházení, musí být ze strany nezávislého a specializovaného orgánu, jímž je v České republice GIBS (viz § 32–33, 35–36, 41–42 a 64 výše), provedeno plnohodnotné šetření, do kterého je zapojena i oběť a které vylučuje jakoukoli shovívavost vůči údajným pachatelům.

75. S ohledem na výše uvedené úvahy Soud nemůže v projednávané věci souhlasit s tím, že by vnitřní policejní kontrola těmito požadavkům vyhověla a že její závěry byly způsobilé rozumně odůvodnit „rozhodnutí“ nepostoupit věc GIBS.

76. Soud v tomto ohledu poznamenává, že podle relevantních vnitrostátních právních předpisů (viz § 33 výše) bylo právě povinností GIBS vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že ze strany policisty byl spáchán trestný čin, a tento trestný čin vyšetřovat. I když byla GIBS o incidentu stěžovatelkou dne 17. dubna 2013 informována (viz § 26 výše), z dokumentů ve spisu nijak nevyplývá, že by GIBS jakkoli zhodnotila závěry vnitřní policejní kontroly nebo sama provedla vyšetřovací úkony.

77. Výše uvedené úvahy postačují Soudu k přijetí závěru, že vnitrostátní orgány neučinily veškerá přiměřená opatření k vyjasnění skutkových okolností projednávané věci a že provedené vyšetřování nebylo pro účely článku 3 Úmluvy účinné.

78. Z tohoto důvodu došlo k porušení článku 3 Úmluvy v jeho procesní části.

2. Hmotněprávní část článku 3 Úmluvy

a) Stěžovatelka

79. Stěžovatelka nejprve připustila, že byla agresivní a pod vlivem alkoholu a že pokud jde o události v restauraci a během jejího převozu na policejní služebnu, měla výpadky paměti; na policejním oddělení však začala strážlivě a uvědomovat si, co se okolo ní děje. Následujícího dne byla přinucena podat vysvětlení (viz § 8 *in fine* výše), i když se necítila dobře a chtěla odejít.

80. Události na policejním oddělení Nové Město popsala stěžovatelka tak, že policisté ji škrtili, kvůli čemuž nebyla schopná tři dny dobře mluvit, a bili ji, čímž jí způsobili několik podlitin a otoků, krvácející ránu pod horním rtem a podlitiny na žebrech, zápěstí a kolem páteře. Navíc měla údajně nepřiměřeně dlouhou dobu spoutané ruce a opakovaně se jí dostávalo rasistických a sexistických urážek. Podle jejího názoru byly chování policistů a použitá síla nepřiměřené.

81. Závěrem stěžovatelka přiznala, že její zranění byla spíše lehká, ale zdůraznila emociální útrapy způsobené výhrůžkami, urážkami a odmítnutím léků a tvrdila, že jí policisté způsobili psychické trauma a zhoršili její dlouhodobou úzkostnou poruchu.

b) Vláda

82. Vláda uvedla, že stěžovatelka nesplnila požadovaný důkazní standard „nade vši rozumnou pochybnost“ (citovala *mutatis mutandis* věc *Khatayev proti Rusku*, č. 56994/09, rozsudek ze dne 11. října 2011, § 106 a 110–111). Poznamenala, že jedinými následky údajného špatného zacházení byly hematomy způsobené zřejmě spoutáním rukou (viz § 10 výše), které nemohly být příliš závažné, neboť do lékařského vyšetření dne 24. února 2013 již vymizely (viz § 11 výše). Další zdravotní a psychické problémy uváděné stěžovatelkou nebyly podpořeny žádnými důkazy. Stejně tak nebyla prokázána její tvrzení o výhrůžkách, emocionálním týrání a rasistických nebo sexistických poznámkách, které, pokud by k nim skutečně došlo, by byly nepřijatelné. Ačkoli se stěžovatelka jistě nacházela ve zranitelném postavení, bylo nutné mít na paměti, že byla pod vlivem alkoholu a na události si nepamatovala, což závažným způsobem zpochybňovalo pravdivost jejího popisu chování údajných pachatelů. Verzi stěžovatelky nepodpořila ani žádná jiná osoba. Naproti tomu oněch 14 policistů, kteří s ní přišli do kontaktu ve dnech 18. a 19. února 2013 a kteří reálně nemohli své výpovědi zkoordinovat, jelikož nesloužili na stejném oddělení, si vzájemně neodporovali a poskytli ucelený obraz události; většina z nich zmínila verbální a fyzickou agresivitu stěžovatelky, což stěžovatelka nepopřela, a obdobně situaci popsal i lékař záchranné stanice.

83. Vláda dále poznamenala, že pro vyloučení nepřiměřené fyzické síly při pacifikování stěžovatelky přivolali policisté zakročující na místě jako první záložní pohotovostní hlídky (viz § 5 výše) a že stěžovatelka měla spoutány nohy textilními pouty pouze při převozu z restaurace na policejní služebnu. Přestože bylo nutné stěžovatelku kvůli agresivitě a pokusům o útěk opakovaně spoutat na rukou, neměla pouta nasazena po dlouhou dobu a rozhodně ne na veřejnosti (vláda citovala *mutatis mutandis* věc *Kazakova proti Bulharsku*, č. 55061/00, rozsudek ze dne 22. června 2006, § 51–53).

84. Vláda zdůraznila, že vnitrostátní vyšetřování neprokázalo ze strany policistů žádné násilné jednání. Bylo velmi nepravděpodobné, že by četná zranění, na něž si stěžovatelka stěžovala, způsobili svým jednáním policisté, nebylo však možné vyloučit, že si je způsobila stěžovatelka sama kladením odporu a agresivitou. Vláda v tomto ohledu zaprvé poukázala na několikadenní prodlevu mezi incidentem a vystavením lékařských zpráv, která zpochybňuje relevantnost lékařských závěrů. Zadruhé se nejevilo jako pravděpodobné, že by stěžovatelkou namítané špatné fyzické zacházení, konkrétně škrcení a spoutání na rukou, způsobilo zranění zjištěná podle těchto zpráv, kromě oděrek kolem kotníků a otoků zápěstí. Ve vztahu k otokům zápěstí vláda uvedla, že pouta použitá u stěžovatelky byla vybavena mechanismem, který v okamžiku, kdy se z nich spoutaná osoba snaží vyprostit, způsobí jejich utažení. A konečně žádný lékař neshledal známky traumatu nebo psychických útrap ani nebyl stěžovatelkou informován o odepření léků. Stěžovatelka ani nenavštívila psychiatra (k němuž údajně docházela posledních deset let); její tvrzení o psychických problémech způsobených zejména slovními urážkami tak nebylo prokázáno nade vši rozumnou pochybnost.

85. Vláda proto byla přesvědčena, že veškerá opatření uplatněná vůči stěžovateli bylo nutno za konkrétních okolností daného případu považovat za přiměřená a že stěžovatelka nebyla vystavena nadměrnému utrpení, které by dosahovalo požadovaného stupně závažnosti.

c) Hodnocení Soudu

86. Soud opakuje, že tvrzení o špatném zacházení musí být podpořena náležitými důkazy. Při hodnocení důkazů Soud uplatňuje důkazní standard „nade vši rozumnou pochybnost“. Takový důkaz může být vyvozen z koexistence dostatečně silných, jasných

a shodných závěrů nebo podobných nevyvrácených skutkových domněnek (z četné rozhodovací praxe viz např. *Ramirez Sanchez proti Francii*, č. 59450/00, rozsudek velkého senátu ze dne 4. července 2006, § 117; *Bouyid*, cit. výše, § 82). Jsou-li znalosti o předmětných událostech zcela nebo převážně ve výlučné dispozici státních orgánů, jako je tomu v případě zadržených osob pod jejich kontrolou, vyvstávají ohledně zranění vzniklých během tohoto zadržení silné skutkové domněnky. Na státní orgány tak může být přeneseno důkazní břemeno ohledně dostatečného a přesvědčivého vysvětlení (viz např. *Salman proti Turecku*, č. 21986/93, rozsudek velkého senátu ze dne 27. června 2000, § 100).

87. Pokud jde o okolnosti nyní projednávané věci, Soud podotýká, že stěžovatelka předložila poměrně podrobný popis špatného zacházení, jemuž byla ze strany policistů policejního oddělení Nové Město vystavena. Své oznámení doložila několika lékařskými zprávami (viz § 10–12 výše).

88. Nicméně i když Soud dospěl k závěru (viz § 68 výše), že orgány veřejné moci byly s ohledem na charakter tvrzení stěžovatelky povinny zahájit oficiální vyšetřování, s ohledem na tvrzení účastníků řízení a veškeré materiály, které má k dispozici, je toho názoru, že dostupné důkazy neumožňují učinit nade vší rozumnou pochybnost závěr, že stěžovatelka byla podrobena tvrzenému zacházení odporujícímu článku 3 (viz *mutatis mutandis* věc *Jannatov proti Ázerbájdžánu*, č. 32132/07, rozsudek ze dne 31. července 2014, § 60; *Mehdiyev proti Ázerbájdžánu*, č. 59075/09, rozsudek ze dne 18. června 2015, § 74).

89. Soud však zdůrazňuje, že nemožnost přijmout výše uvedený závěr je alespoň zčásti zapříčiněna tím, že vnitrostátní orgány neprovedly v relevantní době účinné a nezávislé vyšetřování (viz *Gharibashvili proti Gruzii*, č. 11830/03, rozsudek ze dne 29. července 2008, § 57; *Lopata proti Rusku*, č. 72250/01, rozsudek ze dne 13. července 2010, § 125; *Mehdiyev*, cit. výše, § 75; a *Gablishvili a ostatní proti Gruzii*, č. 7088/11, rozsudek ze dne 21. února 2019, § 63).

90. Ve světle výše uvedeného a při použití důkazního standardu „nade vší rozumnou pochybnost“ (viz § 86 výše) Soud nemůže konstatovat porušení hmotněprávní části článku 3 Úmluvy v důsledku stěžovatelkou tvrzeného špatného zacházení ze strany policistů. Výše uvedeným závěrem není nijak dotčeno zjištění Soudu (viz § 78 výše), že tvrzení stěžovatelky o špatném zacházení bylo hájitelné a v projednávané věci vznikla procesní povinnost incident vyšetřit.

K porušení článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní části proto nedošlo.

II. K DALŠÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM ÚMLUVY

91. Stěžovatelka konečně namítala na poli článku 13 Úmluvy, že odpověď ze strany státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze nebyla řádně a dostatečně odůvodněna a že Ústavní soud plně neposoudil účinnost vyšetřování.

92. Soud je toho názoru, že tuto námitku stěžovatele lze považovat za námitku směřující proti výsledku vyšetřování vedeného v projednávané věci, a představuje tedy jen jinak formulovanou námitku na poli procesní části článku 3 Úmluvy. Dochází proto k závěru, že ačkoli je uvedená námitka přijatelná, nenastoluje samostatnou otázku na poli článku 13 Úmluvy.

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

93. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

94. Stěžovatelka požadovala částku 10 000 € jako náhradu nemajetkové újmy.

95. Vláda považovala nárok za přemrštěný a pro případ, že Soud shledá porušení článku 3 Úmluvy, navrhovala přiznat stěžovateli nanejvýš částku 2 000 €.

96. Soud přiznává stěžovateli z titulu náhrady nemajetkové újmy částku 6 000 € a případnou částku daně.

B. Náklady řízení

97. Stěžovatelka dále uplatnila nárok na náhradu nákladů řízení před Soudem ve výši 113 760 Kč, což odpovídá částce 4 600 €.

98. Vláda nárok odmítla s tím, že byl vypočten na základě požadované nemajetkové újmy, jež byla ovšem přemrštěná, a ztrojnásoben kvůli nutnosti používání cizího jazyka.

99. Podle judikatury Soudu má stěžovatel nárok na náhradu nákladů řízení jen prokáže-li, že tyto náklady byly skutečně a nezbytně vynaloženy a že jsou co do výše přiměřené. V projednávané věci Soud považuje s ohledem na dokumenty, které má k dispozici, a na výše uvedená kritéria za přiměřené přiznat stěžovateli za řízení před Soudem částku 2 000 € a případnou částku daně.

C. Úrok z prodlení

100. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční sazby Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *spojuje* projednání předběžné námitky vlády týkající se použitelnosti článku 3 Úmluvy s posouzením odůvodněnosti stížnosti a tuto námitku zamítá;
2. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou;
3. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy v jeho procesní části;
4. *rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní části;
5. *rozhoduje*, že projednávaná věc nenastoluje samostatnou otázku na poli článku 13 Úmluvy;
6. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovatelce zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle čl. 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které budou převedeny do měny žalovaného státu podle kurzu platného v den zaplacení:
 - (i) 6 000 € (šest tisíc eur) a případnou částku daně jako náhradu nemajetkové újmy;
 - (ii) 2 000 € (dva tisíce eur) a případnou částku daně jako náhradu nákladů řízení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty tří měsíců až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou ve výši marginální zápůjční sazby Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšenou o tři procentní body;
7. *zamítá* v ostatním nárok stěžovatelky na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 10. listopadu 2022 v souladu s čl. 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Victor Soloveytschik
tajemník

Síofra O'Leary
předsedkyně